

Oslo, 15. september 2020

Høringsinnspill til Nasjonal strategi for sirkulær økonomi fra Virvel - sirkulært fagnettverk.

Sendes til: postmottak@kld.dep.no

Det nyopprettede fagnettverket Virvel arbeider konkret og skalerbart på tvers av sektorer for å samskape nye praktiske løsninger. Vi forener krefter for å bidra til en raskere realisering av sirkulærsamfunnet, og vil være med på å øke tempoet med å innføre sirkulære løsninger og bærekraftige beslutninger.

Vi takker for regjeringens oppfordring til å spille inn til *Nasjonal strategi for sirkulær økonomi* og bidrar herved med følgende innspill. **Virvel foreslår at regjeringen:**

- **Oppretter et uavhengig ekspertorgan; et nasjonalt sirkulærråd.**
Vi foreslår å opprette et nasjonalt sirkulærråd som kan rådgi Regjering, Storting og fagetater om hvordan omstillingen til sirkulærsamfunnet kan skje på best og rimeligst måte. Et slikt råd vil gjøre beslutningene mindre sårbare for politiske svingninger, og føre til mer kompetansebasert politikk. Dette rådet kan struktureres på lignende måte som Danmarks klimaråd (<https://www.klimaraadet.dk/>).
- **Sikrer at den nasjonale strategien blir et levende dokument som revideres jevnlig.**
Det er ingen som helt vet hvordan vi kommer oss til sirkulærsamfunnet eller har alle svar på hvordan vi kommer oss dit. Det er derfor svært viktig at regjeringen sikrer at den nasjonale strategien for sirkulær økonomi blir hyppig revidert og forbedret for å ta inn ny kunnskap. Dette bør skje hvert annet eller tredje år. Denne første strategien bør danne grunnlag for et sirkulært veikart for hele landet, på samme måte som en rekke sektorer allerede har laget egne veikart for grønn konkurransekraft.
- **Utvider virkemiddelapparatets mandater for å fremme helhetlig bærekraft.**
Mandatene virkemiddelapparatet får er effektive politiske verktøy for rask omstilling på tvers. Virkemiddelapparatet både for nasjonale tiltak og for eksport til utlandet bør revideres slik at de bedre støtter opp under et systemisk bærekraftsfokus. Dette krever først og fremst en evne til å tenke mer helhetlig og tverrsektorelt når mandatene defineres.
- **Tar inn åpne datastandarder som en forutsetning på alle nivåer og i alle sektorer.**
Krav om åpne datastandarder på alle nivåer og i alle sektorer vil sikre at alle samfunnssektorer vil kunne kobles sammen. Åpne standarder er det eneste som sikrer et ekte livssyklusperspektiv. Informasjon (=data) som baserer seg på åpne internasjonale standarder er en garantist mot å miste data når firmaer går konkurs, forhindre at fag eller teknologisiloer blir bygget, og en slik

tilnærming tar også høyde for teknologisk utvikling over tid. Myndighetskrav på tvers av sektorer vil sikre et langt liv for private og offentlige bygg, viktig infrastruktur, nasjonale sikkerhetsanlegg osv.

- **Innfører økonomiske insentiver, krav og kunnskapsløft for produsenter.**

Krav om utvidet produsentansvar som inkluderer krav om ressurskartlegging av materialer bør innføres. Parallelt kan økonomiske insentiver som for eksempel momsfratak ved reparasjon, skattelette for produsenter som lager demonterbare produkter (design to disassemble), samt subsidier ved lokal materialgjenvinning stimulere til å vri produksjonen i klar sirkulær retning. Dette vil medføre en oppblomstring av håndverkere og reparasjonssteder og gi økt bevisstgjøring om at det verken lønner seg eller er mest praktisk å kaste eller kjøpe nytt. Insentiver til forbruker som for eksempel pant på vanlige forbruksvarer vil også gi stor effekt og sørge for at produsentene får produktene i retur. Vi er verdensledende på pantestystem for flasker, bokser og biler, dette bør kunne skaleres i samarbeid med ulike sektorer. Eksempler kan være pant på klær, matemballasje, elektronikk, sportsutstyr, møbler og byggevarer.

- **Satser på sirkulær omstilling med samme kraft som på teknologiskiftet til elbil.**

Å få til en villet omstilling krever en villet politikk og klare politiske målsetninger. På samme måte som teknologiskiftet fra bensinbil til elbil ble gjennomført fra politisk hold gjennom økonomiske insentiver og subsidier og klare politiske mål, slik kan det også stimuleres til sirkulær praksis sektor for sektor. Et godt tverrsektorelt eksempel er å arbeide systematisk for bærekraftige matsystemer ved å sørge for at matreisen blir sirkulær, helt fra matproduksjon og distribusjon via konsumpsjon til matsvinn. Å ta sirkulære valg må være lønnsomt, lurt, kult og enkel både for enkeltpersoner og firmaer. Ingen mennesker er bare idealister, det må en villet politisk omstilling til.

- **Utvikler nye møteplasser for kunnskapsutvikling i samspill med utdanningssektoren.**

Legg til rette for møteplasser der sirkulære samfunnsutfordringer står sentralt og ulike fagmiljøer utvikler kunnskap sammen på tvers av fagområder både i grunnskole og høyere utdanning. Det ligger stort endringspotensial i å videreutvikle de nye læreplanene i skole og videregående opplæring. Konkret bør fag av typen “innsats for andre” utvides og bli obligatoriske fag som dreier seg om innovasjon, entreprenørskap og samskaping med lokalt næringsliv eller lokalmiljøet. Denne type tiltak gjør at barn og ungdom for alvor blir en ressurs for sirkulærøkonomien, og kunnskapen spres effektivt i befolkningen.

Virvel ser fram til den nasjonale strategien blir lagt fram, og vil gjerne utdype våre synspunkter og bidra i den videre prosessen med regjeringens strategiarbeid dersom det skulle være ønskelig.

Virvel - sirkulært fagnettverk består av:

Kirsti Svenning, nettverksleder, kommunikasjonsrådgiver og selvstendig næringsdrivende

Alessia Bellini, prosjektleder digitalisering og teknologi

Kathinka Blichfeldt, lærebokforfatter, prosjektleder skoleutvikling på Høgskolen i Innlandet

Kjersti Folvik, direktør for miljø og innovasjon i Aspelin Ramm

Kjersti Hoel Gazzola, interiørarkitekt MNIL og daglig leder i Romlaboratoriet

Tine Hegli, professor på AHO og arkitekt MArch, MNAL i Snøhetta

Ann Kristin Møsth Wang, praktisk kjøkkenveiledning for et bærekraftig måltid hos Matvalget/Debio

Ellen K Willas, kurator og kunstformidler med internasjonalt fokus

For oppfølging, kontakt nettverksleder Kirsti Svenning på kirstisv@gmail.com eller telefon 95191315.